

АКАДЕМИЈА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ

Откривање и докажување на финансискиот криминал

Скопје, 20.02.2024 година

ВОВЕД

- влијание на финансискиот криминал на економско-политичкиот систем во современите правни држави

- улогата на правосудството во борбата против финансискиот криминал

Причини за појавата на финансискиот криминал

- да си обезбедат поголем имот, добра и моќ, да станат богати, а богатите уште побогати

- да се сокрие потеклото на парите

- да се обезбедат од заплена и да се искористат во понатамошни криминални активности

- за сопствена заштита, поткуп и корупција

- за интеграција во легален бизнис

- за политички влијанија

Приходи од финансиски криминал

- огромен недвижен и подвижен имот и несразмерни приходи без реални докази (а нема закон за потекло на имот, ниту политичка воља)
- приходите од кривични дела да се вметнат во легални финансиски текови и бизниси
- во минатото и сега
- улога на глобализацијата
- земји во транзиција и менување на сопственоста
- движење на капиталот и инвестициите
- учество на политиката

Тек на финансиска предистражна постапка

- добивање на релевантна информација (сознание за инкриминираност) и нејзина аналитичка проценка
- утврдување на инволвираните лица и извршените кривични дела
- одредување на тим и изготвување на план за постапување
- оперативни проверки за утврдување и проширување на сознанието
- запознавање на Јавното обвинителство и евентуална употреба на ПИМ
- улогата на Посебните истражни мерки. И кои ? Резултати ?

- кога да се започне со директна финансиска истрага
(опасност од криење и уништување на доказите)

- ретроактивна и проактивна финансиска истрага
- Наредби за обезбедување на доказите за извршени кривични дела

- евалуација и проширување на истрагата
утврдување и лоцирање на приходот стекнат на криминален начин

- изготвување на кривична пријава и предлог до ОЈО за замрзнување и евентуална заплена на имот

Успешност во откривањето на финансиски криминал

- тимска работа
- поделување на делови, нивна евалуација, анализа, проценка и изготвување на план за постапување
- темелност и целосност
- ретроактивна и проактивна криминалистичка истрага
- следење на парите

Користење на податоци од :

- Агенција за катастар
- Агенција за вработување
- Управа за јавни приходи
- Министерство за внатрешни работи
- Царинска управа
- Централен регистар
- Централен депозитар за хартии од вредност
- Комерцијални банки и Кибс
- Управа за финансиско разузнавање
- Податоци од странски институции

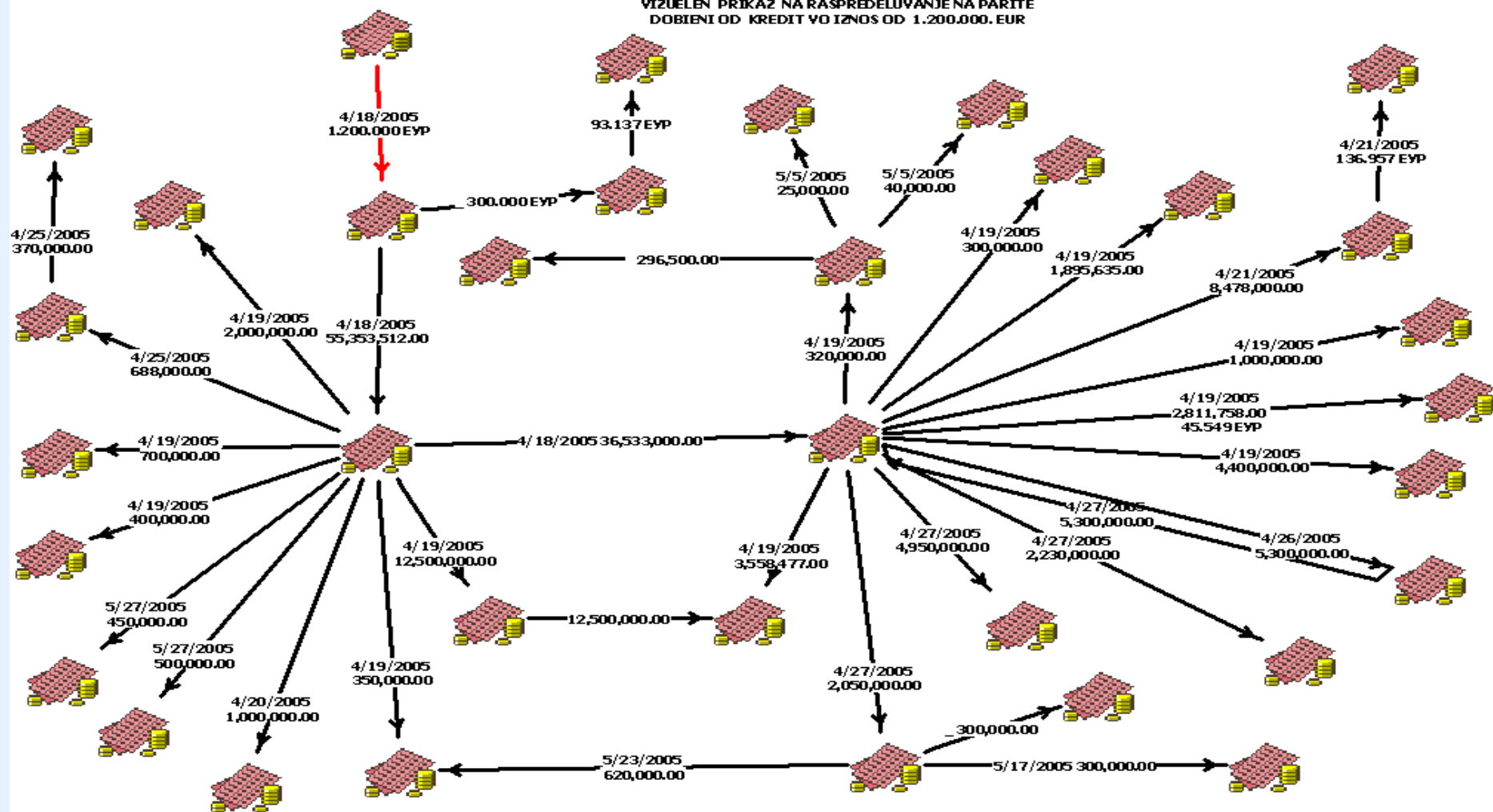
Реконструкција на сметководствена евиденција

- движење на сметките (приливи – одливи)
- обезбедување на документација од купувачи и добавувачи
- документација од Управата за јавни приходи
- документација од Царинската управа
- документација од Централен регистер
- разговори со основачи, управители, потписници на сметки, сметководители и др. вработени
- форензика на компјутери, телефони и друга опрема
- употреба на „ И 2 „ софтвер
- изготвување на финансиска анализа со констатации

Употреба на софтверот „ I 2 „

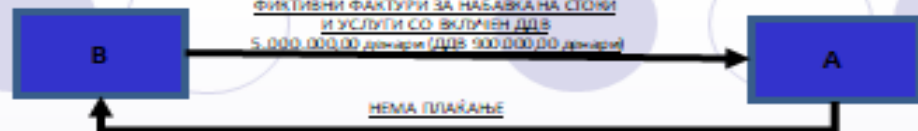
- визуелен приказ на организациска поставеност на фирмите и лицата
- визуелен приказ на движење на парите
- анализа на секоја сметка поединечно
- анализа на меѓусебна поврзаност на повеќе сметки

VIZUELEN PRIKAZ NA RASPREDELJEVANJE NA PARITE
DOBIENI OD KREDIT VO IZNOS OD 1.200.000. EUR

Разлики и сличности меѓу даночно затајување и даночна измама

- кај народот
- кај надлежните институции
- кај стручната јавност

В - Фактурите не се одобрети и не проследува и уплатува ДДВ

ДДВ Пријави	
Б	
должок	по биле
0	0

А - Фактурите се одобрети и исплати по парат на ДДВ

ДДВ Пријави	
А	
должок	по биле
500.000,00	900.000,00

I
500.000,00 денари се даночно
затапување?
400.000,00 денари се измама?

II
900.000,00 денари се измама?

Практични примери

Неоснован поврат на ДДВ

- Дали е Даночно затајување или Даночна измама ?
- Дали е реално испорачана стока или услуга ?
- Дали се платени фактурите ?
- Дали се враќаат платените парични средства и како истото да се докаже?

Даночно затајување и Даночна измама

- Правен субјект кој врши експлоатација на руда во повеќе реони
- Набавка на гориво за механизација со фактури и плаќање од банкарска сметка
- Подигнување на големи износи на парични средства на име материјални трошоци
- Изготвување на фалсификувани фискални сметки за наводно извршена набавка на гориво

Даночно затајување и Даночна измама

- Употреба на фалсификувани фискални сметки во сметководствената евиденција

1. Оправдување на материјални трошоци

2. Неоснован поврат на ДДВ

- Пронаоѓање на докази и инволвирани лица

- Утврдување на износот на даночно затајување и неоснованиот поврат на ДДВ, Даночна измама

10420001006
ФИСКАЛНА СМЕТКА

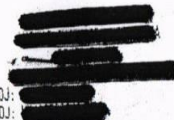
ДАН. БРОЈ:
ДДВ. БРОЈ:
01-04-2010

0182580

ФИСКАЛНА СМЕТКА

Екстра Лесно 4.55*44.00	200.20A
ПРОМЕТ ОД МАКЕДОНСКИ ПРОИЗВОДИ	0.00
ВКУПНО ДДВ МАК.	0.00
ВКУПЕН ПРОМЕТ	200.00
ВКУПНО ДДВ А 18.00%	30.54
ВКУПНО ДДВ	30.54
ГОТОВИНА	200.20

На ден 01.04.2010 во 07:59:19 - Ви благодариме!
0181967
#SC-ANDA- 08:00

ДАН. БРОЈ:
ДДВ. БРОЈ:
01-04-2010

0182580

ФИСКАЛНА СМЕТКА

Еуро Дизел 1180.00*55.00	64900.00A
ПРОМЕТ ОД МАКЕДОНСКИ ПРОИЗВОДИ	0.00
ВКУПНО ДДВ МАК.	0.00
ВКУПЕН ПРОМЕТ	64900.00
ВКУПНО ДДВ А 18.00%	9900.00
ВКУПНО ДДВ	9900.00
ГОТОВИНА	64900.00

На ден 01.04.2010 во 07:59:19 - Ви благодариме!
0181967
#SC-ANDA- 08:00

10420001006
ФИСКАЛНА СМЕТКА

Три видови на правни субјекти

- 1.Прва група (префрлувачи на пари)
- 2.Втора група (подигнувачи на пари)
- 3.Трета група – (посредници)

Прва група на правни субјекти

- Добиваат фиктивни фактури за наводно набавени стоки или услуги вклучен ДДВ
- Ги евидентираат во сметководството и ДДВ пријавите и бараат неоснован поврат на ДДВ
- Ги плаќаат горенаведените фактури
- По задржана провизија од околу 2-5% од втората група на правни субјекти ги добиваат парите назад во готово

$$100 + 18 = 118 \quad 118 - 5.9(5) = 112.1 \quad 112 + 18 = 130$$

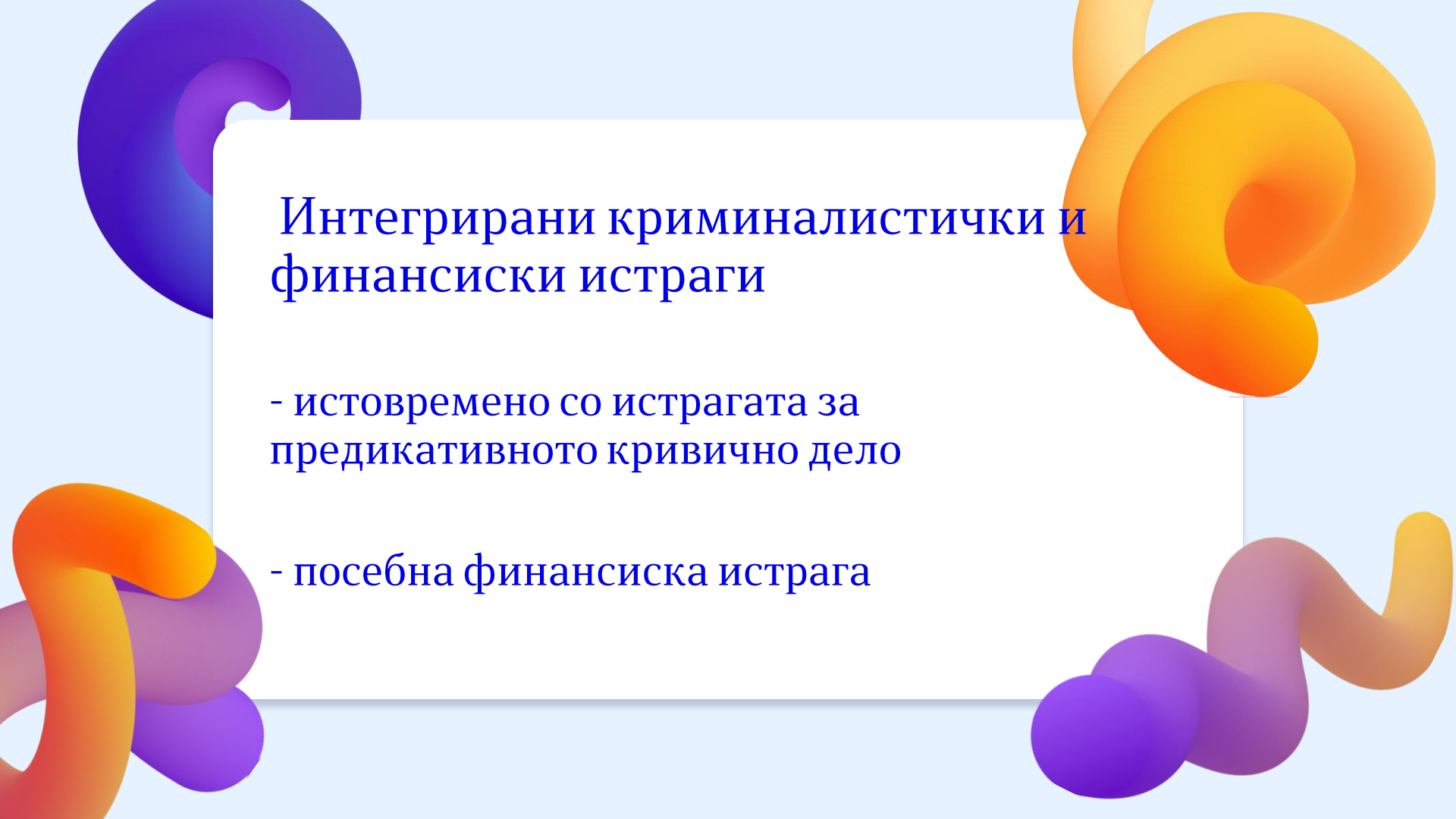
Втора група на правни субјекти

- Изготвуваат фиктивни фактури со вклучен ДДВ
- Добиваат парични средства на банкарската сметка
- Ги подигнуваат паричните средства во целост во готово по основ на материјални трошоци или позајмици без економска оправданост

- Користат влезни фиктивни фактури со ДДВ за да не должат во ДДВ пријавите, без да постои реална набавка на стоки или услуги и нема плаќање на фактурите
- Ја уништуваат деловната документација
- Стариот правен субјект се ликвидира или се префрлува на лица од низок социјален статус
- Најчесто после една година се отвара нов правен субјект на нивно ил на друго име

Трета група на правни субјекти или физички лица посредници

- Посредуваат во спојување на двете групи на правни субјекти
 - Обезбедуваат потпишани налози за подигнување на пари од банкарската сметка од втората група и често самите подигнуваат пари
- Често преку нив има посреднички плаќања и фактури и наплатуваат посредничка провизија
- Посредуваат во процесите за ликвидација или пронаоѓање на лица за превземање на правниот субјект

Интегрирани криминалистички и финансиски истраги

- истовремено со истрагата за предикативното кривично дело
- посебна финансиска истрага

Злоупотреба во јавните набавки

Секое кривично дело се прави заради финансиски интерес

- Вметнати непотребни производи во јавниот повик, на кои „познатиот добавувач“ ќе има многу ниски цени
- Испорака на производи со послаб квалитет и помали количини
- Анекси на постоечкиот договор и непредвидени работи
- „Давањето на провизијата“ тешко се докажува за ретроактивни случаи и без употреба на ПИМ

Тешкотии при откривање и докажување на кривичните дела

- недостиг од законска хармонизација
- недостиг од релевантни проактивни сознанија за инкриминираност
- недостиг на институцијата „ потекло на имот,, во кривична постапка
- недостиг од системски закони (дозволени позајмици)
- неможност секогаш за употреба на ПИМ
- неможност за проверки во некооперативни земји
- недостиг на соработка и размена на информации

Мерки за подобрување на успешноста во работењето

- зголемување на меѓуресорската и меѓународната соработка
- зајакнување на институциите
- формирање на национална база на податоци и интероперабилно институционално поврзување
- зголемување на меѓународната соработка
- подигнување на свеста на Правосудната полиција, Обвинителството, Судовите и граѓаните дека криминалот не се исплатува и дека нелегално стекнатиот приход треба да се одземе

Мерки за подобрување на успешноста во работењето

- зголемување на меѓуресорската и меѓународната соработка
- зајакнување на институциите
- формирање на национална база на податоци и интероперабилно институционално поврзување
- зголемување на меѓународната соработка
- подигнување на свеста на Правосудната полиција, Обвинителството, Судовите и граѓаните дека криминалот не се исплатува и дека нелегално стекнатиот приход треба да се одземе

- Секој изготвен акт е одраз на личноста што го изготвила
- Принципот на бришење на маса
- Етички и морални норми
- Дали правосудството треба да ги остварува желбите на политичарите и газдите
- Секој треба да одговара за своето работење согласно закон
- Нема институционална или лична одговорност

Улогата на конфискација на имот и остварените ефекти

- во позадина на секое кривично дело има финансиски интерес
- делува превентивно бидејќи финансискиот профит е основниот мотив за извршување на кривични дела
- го спречува инфилтрирањето на криминалните приходи во легалните финансиски текови

Улогата на конфискација на имот и остварените ефекти

- го отстранува инструментот за извршување на идни кривични дела
- следејќи ги парите овозможува лоцирање на раководството во криминалните организации
- го подржува спроведувањето на законите и на моралните принципи дека никој не смее да стекнува корист од извршување кривични дела

Thanks!

Дали имате прашања?

Дипл. Екк. Кирил Темелков

kiril.temel@gmail.com

CREDITS: This presentation template was created by [Slidesgo](#), and includes icons by [Flaticon](#), infographics & images by [Freepik](#) and content by **Swetha Tandri**

Please keep this slide for attribution